

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСОБИСТІ ФІНАНСИ»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності	072
Тривалість викладання	5 семестр, 9, 10 чверть
Заняття:	3 години на тиждень
Лекції	1 година на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5715>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Особисті фінанси»

Інформація про викладача:

Горяча Олена Іванівна,
старший викладач кафедри економічного аналізу і фінансів

Персональна сторінка
https://eaf.nmu.org.ua/ua/pro_kaf/title_goriacha.php

Е-пошта:
horiacha.o.i@nmu.one

1. Анотація до курсу

Особисті фінанси – це знайомство з основами побудови системи управління особистими фінансами і особистим бюджетом через облік, аналіз і оптимізацію особистих доходів і витрат, формування і використання як інструменту впорядкування персональної фінансової сфери фінансових планів і особистого (сімейного) бюджету, дослідження і застосування фінансових інструментів для оптимізації шляхів досягнення фінансових цілей і завдань, формування навиків прийняття фінансових рішень на підставі розрахунку і аналізу фінансових наслідків їх реалізації, розуміння і ефективного використання особистих фінансових прав і обов'язків в процесі становлення обізнаного суб'єкту фінансового ринку, і, як результат, усвідомленої побудови особистої стратегії у сфері фінансів.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у студентів компетенцій щодо застосування теоретичних основ і практичних механізмів аналізу, планування та управління фінансами у сфері особистих фінансів; розвитку навичок прийняття фінансових рішень

на підставі розрахунку і аналізу фінансових наслідків їх реалізації як основи свідомої поведінки суб'єкта у сфері реалізації фінансових прав і виконання фінансових зобов'язань; побудова оптимальної особистої фінансової стратегії в умовах нестабільної економіки.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти із сутністю та етапами управління особистими фінансами;
- розглянути особливості застосування методів фінансового планування, побудови та управління особистим бюджетом;
- навчити здобувачів вищої освіти аналізувати та класифікувати доходи і видатки особистого бюджету; формувати особистий фінансовий план та проводити оптимізацію фінансових доходів і витрат;
- ознайомити здобувачів вищої освіти із інструментами фінансового ринку для підвищення ефективності управління особистими фінансами;
- навчити приймати рішення стосовно особистої фінансової стратегії на підставі результатів розрахунку фінансових наслідків їх реалізації, свідомого використання фінансових прав і відповідального виконання фінансових зобов'язань.

3. Результати навчання:

- знати та розуміти механізм та закономірності функціонування фінансів, у т.ч. державних, фінансів, суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків та їх суб'єктів
- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

4. Структура курсу

Лекції:

Тема 1. Сутність, функції та цілі управління особистими фінансами. Особисте фінансове планування (Фінансова культура особистості. Добробут, багатство, бідність. Сутність фінансових відносин як основа управління особистими фінансами. Фінансове планування. Фінансові цілі. Методи фінансового планування. Ухвалення фінансових рішень. Особисте фінансове планування як система цінностей та звичок).

Тема 2. Особистий (сімейний) бюджет як основа управління особистими фінансами (Основи побудови особистого (сімейного) бюджету. Мета і завдання обліку та прогнозування надходжень і видатків. Види особистого (сімейного) бюджету. Особливості формування сімейного бюджету в Україні. Програмне забезпечення та мобільні додатки як основа автоматизації процесу управління сімейним бюджетом).

Тема 3. Планування і управління витратами особистого і сімейного бюджету (Суть і причини виникнення видатків. Види та характеристика окремих видатків. Видатки і інфляція. Облік особистих видатків. Оптимізація особистих видатків як інструмент управління фінансами особистого (сімейного) бюджету).

Тема 4. Планування і управління доходами особистого і сімейного бюджету (Поняття та класифікація надходжень. Характеристика окремих видів надходжень. Надходження та податки. Управління доходною частиною особистого і сімейного бюджету за рахунок формування додаткових джерел доходів. Підприємництво як основа створення додаткових джерел доходу).

Тема 5. Особисті заощадження: інструменти формування і управління (Джерела формування заощаджень. Форми заощаджень, інвестиції та інфляція. Зміна вартості грошей у часі. Депозит і його види. Особливості процентних ставок за депозитами. Гарантування банківських вкладів. Банківські депозити: правила успішного розміщення коштів. Інвестиції: сутність та призначення. Цінні папери та їх види. Можливості отримання доходу від операцій з акціями та облігаціями. Альтернативні види інвестицій).

Тема 6. Кредитування як інструмент фінансування власних потреб: планування і управління (Сутність і основні ознаки кредиту. Підстави для виникнення кредитних відносин. Кредитні продукти для споживачів. Механізм вибору кредитодавця. Кредитний договір як основа кредитних відносин. Паспорт споживчого кредиту. Вартість кредиту. Проценти та номінальна процентна ставка. Комісії за кредитом. Загальні витрати за споживчим кредитом і реальна річна процентна ставка. Платежі за послуги інших, пов'язаних з кредитом, осіб. Методи виплати кредиту. Забезпечення кредиту. Формування кредитної історії. Зміна умов договору, відмова від договору та дострокове повернення кредиту. Відповідальність позичальника у випадку порушень договору. Розв'язання можливих конфліктних ситуацій при запозиченнях).

Тема 7. Особиста фінансова безпека (Типи ризиків та управління ними. Поняття та види ризиків. Схильність до ризику. Етапи та способи управління ризиками. Особисте страхування. Страхування відповідальності. Страхування майна. Перспективні форми страхування в Україні. Фінансова безпека та шахрайство. Фінансове шахрайство. Фізична крадіжка персональних даних. Шахрайство в онлайн. Інші різновиди шахрайства: махінації з обміном валют, розіграшами, лотереями та кредитами на чуже ім'я. Фінансові піраміди. Захист споживачів фінансових послуг. Базові правила та обов'язки споживача фінансових послуг. Можливі ознаки фінансової послуги).

Практичні:

1. Сутність, функції та цілі управління особистими фінансами. Особисте фінансове планування.
2. Особистий і сімейний бюджет як основа управління особистими фінансами.
3. Планування і управління витратами особистого і сімейного бюджету.
4. Планування і управління доходами особистого і сімейного бюджету.
5. Особисті заощадження: інструменти формування і управління.
6. Кредитування як інструмент фінансування власних потреб: планування і управління.
7. Сучасні особливості управління особистими фінансами на прикладі зарубіжних країн.

Інформація для здобувачів заочної форми навчання. На сайті НТУ «ДП» розміщено графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем відповідно до розкладу: 6 год. лекційних занять, 4 год. практичних занять, решту практичних завдань здобувач опановує самостійно. Здобувачі заочної форми навчання виконують передбачені навчальним планом індивідуальні завдання (контрольні роботи, практичні завдання, презентації, тестові завдання) та подають їх на кафедру на початку сесії, обов'язково до проведення контрольних заходів з дисципліни. Умови завдань розміщено на сторінці курсу на платформі Moodle. Форма контролю – залік.

5. Система оцінювання та вимоги

5.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

5.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за виконання індивідуального розрахункового завдання з практичних занять (яке максимально оцінюється в 60 балів) та оцінки за виконання контрольних конкретизованих завдань з лекційних занять (які максимально оцінюються в 30 балів). Отримані бали за виконане індивідуальне розрахункове завдання та контрольні конкретизовані завдання з лекційних занять додаються, і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 90 балів.

6. Політика курсу

6.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

6.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень поштової скриньки на Офіс365 та групи MS Teams.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Особисті фінанси» (матеріали представлені в групі MS Teams, яка створюється для кожної нової групи студентів окремо).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або в групу MS Teams.

6.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

6.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквиумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

6.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

6.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин), були активними учасниками практичних занять, про що свідчать відповідні відмітки у журналі викладача, отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

6.7. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освітим буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою

складовою навчальною активністю, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Особисті фінанси».

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Тригуб О. Управління особистими фінансами та формування статків [Електронний ресурс] / О. Тригуб // Інформаційні дні Національного банку України у регіонах «Економічний експрес». Режим доступу: <https://events.bank.gov.ua/nbuexpress2019/src/files/Управління%20особистими%20фінансами.pdf>
2. Центр фінансових знань “Талан”: проект Національного банку України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://talan.bank.gov.ua/>
3. Освітній сайт “Гаразд”: проект Національного банку України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://harazd.bank.gov.ua/>
4. Карлін М.І. Фінанси домогосподарств провідних країн світу: навч. посіб./ М.І. Карлін, І.О. Цимбалюк - Луцьк: Вежа-Друк, 2014. - 172 с.
5. Кузнецова С.А. Банківська система: навч. посіб/ С.А. Кузнецова, Т.М. Болгар, З.М. Пестовська - Київ: Центр навчальної літератури, 2017. - 416 с.
6. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ. - Київ: Центр учбової літератури, 2016. - 310 с
7. Chapman J. Your Money Matters / J. Chapman, St. Jones, E. Waller, R. Winnard, L. Booth etc. - London: Young Money, 2018. - 150 p.
8. Madura J. Personal financial literacy. Second Edition/ J. Madura, K.M. Casey, Sh. J.. Roberts - Boston, New York, etc.: Pearson, 2014. - 318 p.

Список нормативно-правових актів

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 р. №2755-VI.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
4. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.
5. Про кредитні спілки: Закон України від 20.12.2001 р. № 2908-III.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>.
6. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
7. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>.
8. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
9. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>.
10. Про споживче кредитування: Закон України від 15.11.2016 р. № 1734-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>.
11. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.

12. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>
13. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>